

Funded
by the European Union
and the Council of Europe

COUNCIL OF EUROPE

Implemented
by the Council of Europe

EVALUATION OF THE COUNCIL OF EUROPE AND EUROPEAN UNION JOINT PROGRAMME 'ROMED'

STUDIU DE CAZ

VALEA SEACĂ

creda consulting
Creative Development, Alternative

bl & sanz
European value(s)

ROMED
Médiation
pour les Roms Mediation
for Roma

ROMANIA, Valea Seacă

Autoritățile locale din Valea Seacă sunt determinate să îmbunătățească condițiile de viață a comunităților de Romi din comună, iar crearea Grupului Comunitar de Acțiune (GCA) le-a ajutat să înțeleagă mai bine nevoile oamenilor din comunitate. Cooperarea dintre administrația locală și GCA a adus un număr de rezultate tangibile în comunitățile de Romi datorită proiectelor dezvoltate. Pentru ca eforturile pentru incluziunea Romilor să aibă succes, micile comune rurale trebuie să mobilizeze parteneriate, în special cu ONG-uri și alți actori, pentru a putea accesa resurse prin fonduri Europene.

Contextul: probleme și oportunități

Valea Seacă este o comună rurală de mărime mică din regiunea Moldova, România, situată în partea de Sud a județului Bacău, compusă din două sate – Cucova și Valea Seacă. Potrivit recensământului din 2011, populația din Valea Seacă se ridică la 3,867 locuitori, cu o ușoară creștere față de recensământul din 2002. Majoritatea locuitorilor sunt Români (58.91%) cu o minoritate de Romi (33.1% sau 1,700 de persoane).

Există patru școli în comună, inclusiv un gimnaziu în Valea Seacă (clasele I-VIII) și trei școli primare (clasele I-IV), precum și patru grădinițe și două centre comunitare – unul în Valea Seacă și altul, reabilitat, în Cucova. Doar o parte a satului este conectată la apă curentă și canalizare. Principala activitate economică este agricultura rudimentară, orientată către autosuficiență și subsistență. Câteva persoane lucrează în cele câteva magazine și servicii locale de necesitate imediată.

Principala problemă a Romilor din Valea Seacă este nivelul ridicat de șomaj, majoritatea persoanelor putând să supraviețuiască lucrând ocazional. Majoritatea Romilor au în cel mai bun caz un nivel de educație gimnazial și un nivel foarte redus de calificări. Băieții se află într-o situație continuă de abandon școlar, întrucât ei trebuie să câștige bani pentru familiile lor, iar fetele părăsesc școala datorită obligațiilor gospodărești și căsătoriilor. Există o tendință în creștere către emigrare a Romilor din comună, în special către țările nordice.

Grupul Comunitar de Acțiune

Grupul Comunitar de Acțiune a fost creat cu ajutorul Programului ROMED2 la sfârșitul lunii Februarie 2014. Inițial era format din 12 persoane, inclusiv reprezentanți ai satelor din Valea Seacă, mediatorul școlar, mediatorul sanitar și directorul școlii. Cinci membri ai GAC erau femei, însă în timp acestea au părăsit treptat grupul.

Grupul este afectat de migrare iar structura acestuia s-a schimbat în timp. Grupul central, cei care participă mereu la întâlniri, este compus din 5 persoane – mediatorul școlar, mediatorul sanitar, directorul școlii și doi membri ai comunității. GCA-ul a încercat să mobilizeze diferite segmente ale comunității locale pentru a participa în diferite activități pentru a sprijini Romii.

Grupul a fost recunoscut în mod oficial printr-o hotărâre a Consiliului Local în Martie 2014.

Interacțiunea dintre GCA și administrația locală

Potrivit primarului din Valea Seacă, există o legătură strânsă și o bună cooperare între administrația locală și comunitatea de Romi: „*Avem mulți Romi care răspund la toate cererile de ajutor în această muncă dificilă.*” Principala problemă este migrația și schimbarea persoanelor implicate în GCA.

Planul de Acțiune a fost dezvoltat de către membri GCA, sub îndrumarea facilitatorului ROMED2/ROMACT. Conține multe probleme din diferite sectoare: educație, sănătate, agricultură, forța de muncă, locuințe și documente de identitate. Toate propunerile GCA au fost luate în considerație și incluse în Planul Comun de Acțiune, adoptat pe 5 martie 2014 de către Consiliul Local.

Rezultate și impact în comunitățile de Romi

Cele mai importante rezultate vizibile sunt din domeniul infrastructurii comunale și a documentelor de identitate. Administrația locală este foarte determinată și se implică în rezolvarea problemelor cu care se confruntă comunitățile. Până în momentul de față, administrația locală a implementat un număr important de proiecte pentru o comună rurală atât de mică, majoritatea acestora vizând problemele de infrastructură a comunității.

Sistemul de aprovizionare cu apă potabilă a fost dezvoltat în întreaga localitate și parțial în cartierul de Romi. O stație modernă de epurare a apei a fost instalată în întregul sat.

Administrația locală a lucrat mult pentru îmbunătățirea infrastructurii rutiere și pentru accesibilitatea în sate, ceea ce lipsea înainte. Copiii de etnie Romă se răneau mergând la școală, mai ales în zilele ploioase. S-a construit un pod modern, de talie mare, peste pârâul Cucova, asigurând legătura dintre cele două sate. Un alt pod a fost construit peste pârâul Valea Seacă, în cartierul de Romi. Drumul principal a fost asfaltat începând cu drumul național până la intrarea în cartierul de Romi, precum și drumul dintre Valea Seacă și Cucova. Iluminatul public în ambele sate a fost reparat și modernizat.

În ceea ce privește domeniul culturii, administrația locală a susținut financiar bisericile din localitate, inclusiv cea frecventată de Romi. Casa culturii din Valea Seacă a fost renovată, în special corpul sanitar și bucătăria care a fost echipată. Această măsură a venit după cererea membrilor comunității de Romi să se renoveze centrul cultural astfel încât să poată ține în acel spațiu evenimente culturale și cursuri de muzică.

O inițiativă pe durata a șase luni, care a fost dezvoltată în parteneriat cu autoritățile locale și cu ONG-ul "United Europe" și finanțată de către Agenția Națională pentru Romi, a asigurat accesul la documente de identitate și documente de cadastru pentru 54 de gospodării Rome din Valea Seacă. Membrii GCA au fost implicați în toate fazele de implementare ale proiectului.

Lipsa educației a fost una dintre cele mai mari probleme identificate de către GCA. Unii copii nu au putut fi înscriși la școală din cauza lipsei de certificate de naștere. Procedura pentru obținerea de certificate de naștere pentru copiii de peste șase ani este foarte complicată, întrucât certificatele pot fi obținute doar printr-o decizie de tribunal, ceea ce ia în general ani. Datorită eforturilor facilitatorului ROMED/ROMACT în cadrul programului, 13 copii au obținut un cod numeric personal, un număr unic pe care fiecare copil îl primește când certificatul de naștere este eliberat. Aceasta a ajutat la înscrierea acestor copii în clasa întâi fără certificate de naștere.

Accesul la educația preșcolară a reprezentat un alt succes important al cooperării dintre GCA și municipalitate. O nouă grădiniță modernizată a fost construită în centrul satului, echipată cu toate utilitățile. Copiii de etnie Romă cu probleme de ordin socio-economic au fost înscriși, iar cheltuielile au fost asigurate de către autoritățile locale. Un centru de primire de zi pentru copiii dezavantajați este în curs de creare ca rezultat al inițiativei dezvoltate de către Fundația Star of Hope România în parteneriat cu primăria comunei Valea Seacă și cu un ajutor financiar de 150,000 EUR donați de către persoane fizice din Norvegia și Suedia. Centrul va asigura zilnic o mai bună educație preșcolară pentru 40 de copii, ceea ce reprezintă o investiție pentru înscrierea lor la școală. Centrul va lucra și cu părinții în mod activ, pentru a le da sfaturi de îngrijirea copiilor și pentru a-i convinge de importanța educației.

Administrația locală a angajat un mediator școlar. O altă inițiativă educațională a fost "A doua șansă" pentru adulți, pentru a le permite să încheie ciclul gimnazial.

Câteva inițiative importante au contribuit la îmbunătățirea accesului la serviciile de sănătate pentru familiile Rome și în mod special pentru copii. Dispensarul medical a fost renovat; o farmacie a fost deschisă în centrul satului și un apartament a fost renovat în vederea deschiderea unui cabinet

stomatologic. Accesul copiilor la serviciile medicale a fost susținut de proiectul "Non-discriminare înseamnă drepturi egale! Copiii de etnie Romă au acces echitabil la servicii de sănătate – o condiție fundamentală pentru o societate non-discriminatorie". Acest proiect a fost implementat în cadrul Programului RO10 – CORAI, finanțat de către EEA Grants 2009 – 2014 și administrat de către Fondul Român de Dezvoltare Socială.

Primăria comunei Valea Seacă pregătește alte proiecte pentru a susține dezvoltarea integrată a comunității de Romi, și caută în mod active surse de finanțare pentru inițiativele generatoare de locuri de muncă în comunitate (de exemplu, sere).

Idei pentru viitor

Programele ROMED2/ROMACT au avut succes în abilitarea comunității de Romi din satele din comuna Valea Seacă. Prin ajutorul dat pentru crearea și dezvoltarea Grupului Comunitar de Acțiune, au oferit oportunitatea membrilor comunității locale să se organizeze. Acest fapt a îmbunătățit considerabil comunicarea dintre administrația locală și comunitatea de Romi. Mobilizarea sporită a diferitelor resurse de către autoritățile locale pentru a rezolva problemele identificate de către GCA, reprezintă un semn clar că autoritățile locale au devenit mult mai conștiente de nevoile comunității. Acest lucru a dus la rezultate vizibile inițiale către schimbarea situației comunităților de Romi din această comună rurală săracă.

În ciuda rezultatelor, procesele locale inițiate au avut parte de provocări iar durabilitatea cooperării este încă vulnerabilă. Printre factorii care afectează durabilitatea procesului este instabilitatea membrilor Grupului Comunitar de Acțiune datorită tendinței de migrare către alte țări, precum și alte deficiențe din cadrul administrației locale. Capacitatea municipalității de a accesa și administra proiecte finanțate prin fonduri Europene este limitată. Aceasta se datorează unor condiții specifice ale acestor fonduri, care sunt restrictive pentru micile comunele rurale.

Un alt obstacol este lipsa resurselor umane locale cu expertiză în gestionarea Fondurilor Europene. Astfel de categorii de localități sunt eligibile pentru aplicații la doar câteva programe. Pentru a îndeplini criteriile de eligibilitate, acestea nu pot aplica singure și trebuie să stabilească parteneriate pentru a putea accesa proiecte susținute de fondurile Europene.

Cea mai importantă concluzie în Valea Seacă este faptul că localitățile rurale mici depind de resurse externe ce aduc sustenabilitatea procesului pe termen mediu și lung. Finanțările externe (în special prin Programele Operaționale) pot fi obținute doar dacă se stabilesc alianțe și parteneriate puternice cu alți actori (în special ONG-uri) pentru mobilizarea expertizei și resurselor umane necesare.